

Ameriškim Slovencem.

Pomenimo se torej, prijatelji, po in odkrito, kot se človeku podobi.

Brez vsakdanjih fraz, brez visokih besed, brez olepšavanja in preiravanja.

Napoved vojne in vojna sama sta nam dali tako nadčloveško moč, da smo določevali armadam in državam pota, da smo si po krivici in nepremišljenosti prisvojili prostor sodnika, da smo sodili narode in svet, dočim nismo imeli moči niti samega sebe urediti in preudariti.

Evropska vojna je rodila velike ljudi, velike mislece, velike preroke.

Tudi med nami, ameriški Slovenci so zrasi kot gobe po dežju. Posebno pred dvema leti so se pojavili novi listi, uma svitli meči so se tako bliskali in iskrili, da iske niso imele niti časa sproti uga sat.

Mlatili smo kartakole tjavendan mislili smo, ja bomo izmlatili zno, pa ni bilo ne zruga ne dobička in še celo prazne slame nam je slednjic zmanjkalo.

Zdaj smo ameriški Slovenci o samljeni in ponižani kot nismo bi li še nikoli in Bog ne daj, da bi bi li še kdaj tako.

V solnce svobode smo se zagle dali in se zakleli, da jo moramo doseči.

In zatem smo začeli klatiti. Nekdo je imel večjo peklo, nekdo manjšo, klatili smo se pa vsi in vsi smo hoteli izklatiti.

In ko smo slednjic vsak sam pr sebi izprevideli, da je solnce pre visoko, da smo mi premajhni in da so naše prekle prekratke, smo začeli lotati drug po drugem.

Videč, da smo sami majhni in premalenkosti, smo si izbrali za govornike. Izbrali smo si velike in mogočne osebe, toda ti mogočenci se niso zmenili za nas.

Za njimi smo hodili, pa se ni nikdo obregnil na nas, kričali smo in jih rotili, pa smo naleteli na gluba onesa. Zdaj smo slučajno razdeljeni samo na dva tabora — ali na tri tabor.

Avstrija tepe naš ubogi narod kakor ve in zna. In ker ji ne sme ni kdo odrekati iznajdljivosti, ima vedno dovolj dobrih in uspešnih sredstev na razpolago.

Tabor Jugoslovanov jo obsoja, tabor Avstrijakov je žno.

Vzemimo, da smo mi vsi, skupaj pametni in da je avstrijska vlada podobna steklemu psu.

Večina nas tega psa gladi, manjšina pa samo piha vanj, da bi ga obrela in zvezala, je preslaba.

Pes uganja svoje grozovitosti in se ne zmeni ne za tega in ne za onega. Zagrablji in popade pa naj rajši tistega, ki mu je najbližji.

Tako strašno smo malenkosti da smo še celo starokrajске stranke importirali iz starega kraja.

Vsak hodi svojo pot, pri tem pa vsakdo ve, da ne bo nikdar prišel do cilja.

Med nami je par pametnih, pre vidnih in razumnih ljudi. Parkrat so že poskušali doseči sporazum pokazati pravo pot in poravnati diference.

V takem slučaju smo se vsi mahoma spoprijaznili in smo vsi kot en mož padli nanje. Nas je bilo več kot njih, glas tisočerih je preupil glas posameznikov.

Nesloga je že stara slovenska bolezen, tukaj kakor tudi v starem kraju. Predno je ne odpravimo, je naravnost zločinsko zvrčati krivdo drug na drugega. Kajti vsak ima polno zalogo dokazov, vsak lahko opraviči svoje stališče bodisi na dober ali kilav način.

Ali bi ne praznovala vsa ameriška Slovenija boljše in veličastnejše letošnjega Božiča, če bi bila malo bolj edina, malo bolj odločna in malo bolj samozavestna?

Ko bomo sami s seboj na čistem, bomo lahko rekli tako in tako je našim narodom v starem kraju.

Naš glas bo sicer šibak, toda snišali ga bodo vendarle.

Če bomo uslišani, bomo lahko vsi od prvega do zadnjega veselji uspeha, bomo imeli že vsaj prijete, da smo storili vse, kar je bilo v naši moči.

—x—

Ljubite

se

med seboj.

Sveta noč.

Spisal Anton Medved.

Potihnil hrup je, dan ugasnil, blestijo se le okna koč: Pozdravljena mi srčno bodi, skrivnostna, sladka sveta noč.

Na dušo zmučeno mi lega božanstven mir, tako globok — nočjo več nisem mož betežen, nočjo spet nežen sem otrok.

Vsak hipec iz mladosti zlate pred dušo se mi javi živ... Ah, en spomin me bolj kot drugi objema mehke, očarljiv.

Potihnil hrup je, dan ugasnil, nebo presinja lune noč: Pozdravljena mi srčno bodi, skrivnostna, sladka sveta noč!

Na sveti večer.

Spisal Simon Gregorčič.

Pod goro gre dekletce mlado, Ko svet obhaja sveto noč, Spoznalo bi v potoku rado, Kaj višnja jej namenja moč. Na valih lunin svit trepeče, Trepeče v deklici sre, Zleče pa in koprneče Očesci vpre na dno vode. In glej, iz dna valov pozdravi Jo znan, krasan in ljub obraz. Ki jej z nasinehom sladkim pravi, Da tu je njiju združbe čas! K potoku vleče tudi mene, Ko sveto noč proslavlja svet, Tam morda tema se razžene, V proročnih valih bom iskal. Kdaj srčno moje bo domovje? Rešitve njemu le še ni? Kaj mi razkrilo boč valovje? Nadjja arce se in — boji!

Na sveti večer.

Fr. Ločnikar.

Kako smo te veseli božični sveti čas, saj radosti največje prinašaš ti za nas.

Božično sveto dete tam v jaslicah leži: kot da bi se smejala v veselju, se nam zdi.

Pri peči ded sedijo Pa modro govore o davnih, davnih časih povestice lepe.

Svečano se čez polje razlega zvona glas k polnočni službi, prelepo vabi nas.

Sveta noč.

Priklanjajo se ti drevesa,

šepčejo ljubko: "Poglej, ozri se gor v nebesa, kjer angeli pojo!"

Neštete lučice prižgane po hišah zdaj gore. Drevesa s srebrom posejane v kraseti se blišče.

Iz line vabijo zvonovi v čarobno — tiho noč. Naznanjajo, da novi dnovi se bližajo — pojoc.

Zvezdice nekaj so uzrle, nebroj njih nekam zre. Pogled v hlevček so uprle, kjer pesmi se gise.

Čemu se pesmi tam glasijo? Čemu tja zvezd pogled? Vse jasno: Dete tam častijo, ki iz jasel gleda v svet.

Božič.

O. Z.

Tisto noč sem govoril z dedom Bistrogledom. In kakor da nisem bil sam pri njem, kakor da nis bil bil poln mrak, ki smo ga poslušali. — In to so njegove besede:

V bodočnost ugibajo danes vse oči.

A ti, in ti, in ti, ki se ji hočes približati prvi, kaj misliš sam pri sebi: Evo blaga, ki ga lahko prigrabim in spravim zase! Ne veš, da je naša najsvetejša svetinja? Niti svečenik se je ne sme dotekniti z golimi rokami.

Ali je tvoja, in moja, in njegova roka dovolj bela?

Marsikatera se mi ne zdi čista, se mi ne zdi čista.

(In nekateri so si začeli natikati rokavice).

V bodočnost!

Je v naši preteklosti vse uravnano?

Je v naši sedanjosti vse prav? Ali nisi tudi ti, in ti, in ti kalil vode? Ali nisi ribaril in se ododrekel ribi, ker ni hotela prjeti?

In še nisi spravil trnka, še stojiš na bregu in čakáš in upaš, ribič pretkami!

(In nekateri so si zapenjali suknje).

Preproge smo si razgrinjali, s šarovitimi vzorci od drage tkanine; a najzlahotnejšo smo pozabili tkati: preprogo, ne zase, preprogo iz časa v čas in od roda do roda, in vanjo uvezano preteklost in sedanjost s sedmerimi barvami z osnovo za bodočnost.

Kam se naj vplete naša bodočnost? Če ni osnove!

Očirke slišim in nestrpnost prekanje? Kdo si ti, da si več od mene? — Od kod, po kakšni pravici!

Oj, da bi vsak pred seboj izprašal svojo vest, da bi neizprosno razkljuval svoje osrčje!

Da bi zasledil svojo krivdo in svojo dolžnost, da bi se mogel v krivdi in dolžnosti spojit v z vsi, s svojimi brati in nebrati.

Vse bi bilo tako preprosto, tako naravno, véeraj in danes in jutri in na vse veke, kakor to Dete, v plenice povito in v jasli položeno, ki se mu klanjajo pastirji in kralji, ker vedo, da bo svet odresilo.

(In kakor da nas je bilo malo, malo, ki smo slišali zadnje besede).

Božič v vojnem času.

Spisal Silvin Sardenko.

Sveta noč!

Pridi z davnih utrom k nam v boren dom in bežji lovam prebivat.

Blaga noč!

Prosijo te sreca vsa, da bi skoraj k njim prisla počivat.

Tihá noč!

Razoroži vojni dan, razprostri pokojni san nad nami.

Mila noč!

Včasih z bakljanmi smo šli, zdaj nasproti greno ti z vojskami.

Lepa noč!

Kaj trepetiš zdaleč že? plaha ptica — komaj gre do praga.

Sveta noč!

O, ne boj se našin sil, En sam tvoj pogled prenil, vse zmaga.

JUGOSLOVANSKA

Ustanovljena leta 1898.

Glavni sedež v

ELY, MINNESOTA.

KATOLIŠKA JEDNOTA

Inkorporirana leta 1900.

Jednota posluje po "National Fraternal Congress" lestvici.

V blagajni ima nad \$200,000.00 (dvesto tisoč dolarjev).

bolniških podpor, poškodnin, odpravnin in smrtnin je že izplačala nad \$1,220,000.00 (Miljon, dvesto dvajset tisoč dolarjev).

Jednota zavaruje za \$250.00, \$500.00, \$1,000.00 in \$1,500.00 smrtnine, ter po \$1.00 in \$2.00 dnevne bolniške podpore.

Bolniška podpora je centralizirana. Vsak opravičen bolnik si je svest, da dobi podporo, kadar jo potrebuje.

Društva Jednote se nahajajo po več naprednih slovenskih naselbinah. Tam, kjer jih še ni, priporočamo ustanovitev novih. Društvo se lahko ustanovi z 8 člani ali članicami.

Za nadaljna pojasnila se je obrniti na glavnega tajnika.

GLAVNI URADNIKI J. S. K. J.

Predsednik: MIHAEL ROVANSEK, R. F. D. No. 1, Conemaugh, Pa.
Podpredsednik: LOUIS BALANT, Box 106, Pearl Ave., Lorain, Ohio.
Glavni tajnik: JOSEPH PISHLER, Ely, Minn.
Glavni blagajnik: GEO. L. BROZICH, Ely, Minn.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

Dr. JOSEPH V. GRAHEK, 843 East Ohio Street, Pittsburgh, Pa.

NADZORNIKI:

JOHN GOUZE, Box 105, Ely, Minn.
ANTHONY MOTZ, 9641 Avenue "M", So. Chicago, Ill.
JOHN VAROGA, 5126 Natrona Alley, Pittsburgh, Pa.

POBOTNIKI:

GEO. J. PORENTA, Box 176, Black Diamond, Wash.
LEONARD SLABODNIK, Box 480, Ely, Minn.
JOHN RUPNIK, Box 24, S. R., Delmont, Pa.

GOSPODARSKI ODBOR:

JOSEPH PLAUTZ, Jr., 432 - 7th St., Calumet, Mich.
JOHN MOVERN, 483 Mesaba Ave., Duluth, Minn.
MATT POGORELC, 7 W. Madison Street, Room 605, Chicago, Ill.

ZDRUŽEVALNI ODBOR:

RUDOLF PERDAN, 6024 St. Clair Ave., N. E., Cleveland, Ohio.
FRANK SKRABEC, Stk. Yds. Station RDF, Box 17, Denver, Colo.
FRANK KOČHEVAR, Box 386, Gilbert, Minn.

VSI DOPISI IN DENARNE POŠILJATVE NAJ SE POŠILJAJO NA GLAVNEGA TAJNIKA. JEDNOTINO GLASILO: "GLAS NARODA".

V smrtni sencih.

Baltiška povest.

Spisal Bogdan Vened.

(Nadaljevanje).

In tudi na očetovem grobu ni domov prišel. Mica tako žalovala, kakor je pričakovala mati. Sploh se je potem doma vedla tako čudno: žalostna ni bila, pa tudi ne vesela; zamišljena je bila, če je sedela z materjo v vrtni loži, zamišljena je hodila okrog; sladki nemir se ji je bral v očeh; na obrazu, na vsem telesu, na vsaki njeni krotnji, v vsaki besedei, ki jo je izpregovorila, — ah, vedla se je kakor strastna zaljubljenka v narodni pesmi: Ljubljenu velja vo vse njene misli in vsi utripi njenega srca. Samo njega ima v čisti. Dragec je svetlega, bistriga pogleda. Stoji pred njo kot krasna slika. Ona ne more nič delati, ne vežti, ne prestiti, ne plesti; povsod meni, da ga vidi. Vetrove, valove, ptice kliče, naj ji bodo ljubezni poslanci k dragemu. Mesece in nebeške zvezde prosil, naj ga vodijo, spremljajo in čuvajo. Ob potoku, v gozdičku, vse povsod ji kipe iz prsi ljubavni vzdihni. Kolikor je zvezd na nebu, toliko je njenih misli nanj. Življenje brez dragega se ji zdi delo tkalca brez čolnca, delo kosca brez brusnika. Da bi se le skoraj vrnil zdrav in čil! Ali morda ga ne bode več nazaj; morda se je že poročil z drugo ženko, s smrtjo grenko. Pa čeprav pride, ali jo bode še pogledal, ali jo bode še maral? Morda jo je prej s svojo ljubeznostjo samo varal...

sedla je konjiča in v spremstvu dveh hlapcev zdirljala v Velegrad gledat v mestitev. In pozorno, kakor morda nihče, jo je gledala z okna prijateljske Borislavove hiše, pozorno in z rudečico na licu opazovala zlasti novega nadkneza. Po vmesitvi je bila sklenila iti precej domov. In je res šla, ne oziraje se na Slavimirovo vabilo. "Krut naj izve, da sem užaljena", je dejala odhajaje. Odsila je kljubovalno, ali na potu je na skrivaj večkrat trnila svetlo solzo z očesa. Kako je bila pa veselo presenečena, ko je drugi dan dospel v Velegost Krutov poseben sel z naznanilo, da je nadknez sklenil prihodnji teden ta in ta dan praznovati z narodom nad Pluzonovim grobom svečano trizno in stravo! Z največjim veseljem in navdušenjem je začela z materjo takoj delati priprave za to slovesnost, in sicer velike, izvanredne. In ko je prišel slovesni dan, — ko ji danes nadknez Krut pred vsem narodom tako ljubeznivo dvoril, je vsa vesela, vsa srečna in vsa blažena. Svečenik Slavomir razigrane volje kliče: "Hej, vi godeci z vedno lačnimi želodci, zaigrajte! In vi brhki boreci, zaplesajte!" In godeci igrajo, mladeči plešejo bojni ples, ljudstvo poje in pije, Slavica pa toči solze. A to niso solze žalostnice — to so solze radostnice. VI. Pet ur že je trajala trizna strava. Izmučeni so bili že gupčani so bili mladeči-boreci, utrujeni so bili že tudi gledalci in poslušalci. Zato je nadknez dal znamenje, da bodi konec mrtvaški slovesnosti. Še enkrat je Krut nagovoril narod, se mu zahvalil za sibilno udeležbo, velel, naj gre domov, vsak po svojih opravkih, a naj bodo vedno pripravljene za vojno, ker vsak čas lahko prisrčni vojni vihar s saksonskega jugozahoda ali z dankeškega severa; on bode že natančno opazoval ter zasledoval kretanje in namere Saksonov in Danov ter narod o pravem času obvestil in poklical pod orojke. Še je o-

čnik Slavomir vdeležencem dal blagoslov — pa so se začeli razhajati. Nadknez Krut je ostal dva dni v Velegostu pod gostoljubno Pluzonovo streho. Z njim je ostal v mestu tudi svečenik Slavomir in nekateri najodličnejši boljari. V teh dveh dneh se je posvetoval z njimi o notranji upravi in o obrambi dežele. No, glede obrambe se ni bilo treba dolgo razgovarjati: saj se je rujansko brodogve še vedno nahajalo v ljubetskem zalivu — rujanski knez Grin ga je dal Krutu na razpologo — v obrambo bodriške zemlje na severu; ob Labi sta pa tudi še vedno stala dva praporca na straži proti Saksoncem. Narod pa je tako vedno pripravljen. Poveljnikom je poslal le natančnejša navodila, kako naj opazujejo po slih-ogledulih gibanje nasprotnikov, — pa se je odločil, da bode potoval po deželi in obiskal najimenitejša mesta in gradove. Med tem časom bodo njegovi ljudje uredili kmetijski gradec velegrajski za njegovo stolico. Vedel se je pa nadknez ta dva dneva v Pluzonovi hiši popolnoma po domače. S Slavico je običeval prostodušno, odkrito, kot dober znanec — prijatelj — če ne še kaj več; Slavimirove bistre oči, kakor tudi oči drugih so opazile, da je najrajši v njeni družbi. To je opazila tudi Slavica sama in bila zato presrečna, radostno zbegana, kakor prerajena. Nobe ne besede ji ni zinaš Krut o ljubavi, ali ko se je odhajaje preposlovil od nje, ko je odhajal, kajahavi konja še enkrat pogledal proti oknu, kjer je ona stala, in jo je še enkrat ljubeznivo pozdravil, so ji stopile solze v oči — dolgo je gledala za njim in njegovim spramstvom ter šepetala: "Rad me ima. Ah, saj ga imam jaz tudi. Pridi, dragec, kmalu zopet, prid!" In res je prišel kmalu zopet A pred njim je prišel še nekdo drugi. Ali je močno skalil srečo mlade ljubezni — Nad mestom Velegostom je sumjal lep kimavčev večer z njegovo lastno dobrodružno meškobo in milobo. Slavica in njena mati Zorana sta se vprašali Zorana

sta ravnokar odvečerjali v gore-nji dvorani-obednici. Zorana je pospravljala po mizi, Slavica je pa stopila k oknu na vzhodni strani dvorane, ga odprla in gledala ven. Od vzhodne morske strani sem je vel lahen veterček. Bil je sicer že jesenski veterček, a oni mihi, rahli in mehki, ki človeka, utrujenega od dnevnega dela ali v globoke misli zatopljenega, tako mehko boža, kakor ročica nedolžnega deteta, in mu tako dobro dene, kakor kmetiču dobro dene pogled na bogato letino ter polne širambe in žitnice. No, mladenka toliko da je začutila na svojem licu božanje tega veterčka, pa se je morala ozreti. V dvorano je namreč prisopla, naglo, kolikor ji je dopuščala starostna sapa, Godislava, ki jo bila prej služkinja v ljubetskem nadknežjem dvoru, a jo je po Viljenični smrti Slavica odhajaje iz Ljubeka na njeno prošnjo vzela s seboj v Velegost. "Bože moj, bože moj! Ali veste, kdo je prišel!" je sopihala starka. "Kdo?" sta hlastno vprašali Zorana in Slavica hkrati. "Kdo bi ga bil pričakoval? Bože moj, bože moj!" "Tako povej vendar, kdo je prišel, da i se tako prestrašila!" Starka je lovila sapo, da bi mogla govoriti dalje. A predno je mogla nadaljevati, se je začelo na vratih trkanje, vrata so se odprla in v sobano je stopil kmetijski oblečen mladenič. Začudeno sta ga pogledali Zorana in Slavica, češ, kaj neki išče mladenič tu v noči? A ko je prišel izpregovoril in dejal: "Sreča in mir bodi tej hiši; vsaka nesreča naj obstoji pred vrati!" sta hkrati obe vzkliznili: "Budivoj! Ali je mogoče? Ti tukaj?" "Jaz, da, nihče drugi", je odgovoril prihajajo in stopil bliže. "Dober večer, teta moja! Dober večer, Slavica! Zakaj se mi pa odmikata? Zakaj sta se me tako ustrašili? Ej, ej, kako prebledelata! Saj nisem prišel z omega sveta, saj sem šil živ človek z me-som in s krvjo!" "Za Boga svetega, po kaj si pa prišel le-sem?" je vprašala Zorana

na, drgetajoč po vsem životu. "Mar ne smem obiskati svoje tete in svoje sestrične?" "Ali v teh razmerah!" "V kakšnih?" "Saj vendar veš, da v Bodričih vlada sedaj Krut. Kaj bi bilo, če bi te zalotil tukaj?" "Saj ga ni več tukaj. In če bi prav bil! Saj če bi se sam ne mogel braniti, bi mi zadržno pomagali vedve kot najbližji sorodniki, bratov sin. "Ali si prišel sam?" "Stari zapovednik Jaroslav je z menoj."

"No, le sedi! Ali misliš pri nas prenočiti?" "Ponoči me menda ne bodete podili ven!" je dejal mladenič žalostno, sedel k mizi, podprl glavo z rokama, gledal v mizo in se nekam zamislil. Molčali so nekaj časa vsi trije. "Revež!" je dejala Zorana, ko je zopet izpregovorila in si otrnila solzo zasmilil se ji je nesrečni bratov sin. "Ali si prišel sam?" "Stari zapovednik Jaroslav je z menoj."

"In odkod prihajata? S Saksonskega?" "Da, iz Bardevika." "Pa vaju ni nihče prepoznal med potjo?" "Dostoj sva imela srečo. Saj hodiva preoblečena. Poglejta, kako imam lepo obleko! Prav za knezovica!" je z bridkim smehom dejal mladenič, kažejo na svojo preprosto kmetiško obleko. "Zakaj pa Slavica tako molči?" (Dalje prihodnjič).

Vaš denar kupi kakovost.

Kakovost to je pa tudi vse, kar je bilo nudeno možem s kadenjem Prince Albert. Kuponov ali premij se nikdar ni rabilo. Prince Albert ne more nikakor trpeti pri državni ali narodni omejitvi rabiti kupone ali premije, ker naš smoter je bil vedno le dobra kakovost! Kakor hitro prižgete Prince Albert tobak, takoj spoznate, da je brez vsakega pečenja ali ščegetanja. Vse je odstranjeno s patentovanim načinom takrat, ko se ga dela.

the national joy smoke

je take vrste tobak, ki se vam priljubi, ker ga lahko veliko kadite in vsaka nova škatilja povzroči še boljše okus, kot prejšnja. Kupite Prince Albert in ga takoj poskusite — v cigareti ali pa pipi — ker je tako dober vam bo žal, da niste tega že preje vedeli.

R. J. REYNOLDS TOBACCO CO., Winston-Salem, N. C.

